

## **OPIS SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ**

### **Cele systemu kontroli wewnętrznej**

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

1. skuteczności i efektywności działania Banku,
2. wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
4. zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

### **Rola Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu.**

#### Zarząd Banku:

1. Projektuje, wprowadza oraz zapewnia we wszystkich jednostkach, komórkach i stanowiskach organizacyjnych funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli, Zespół Zarządzania Zgodnością i Zespół Audytu Wewnętrznego.
2. Zapewnia ciągłość działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwą współpracę wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz z Zespołem Zarządzania Zgodnością i Zespołem Audytu Wewnętrznego.
3. W przypadku wykrycia przez system kontroli wewnętrznej nieprawidłowości określa rodzaje działań podejmowanych w celu ich usunięcia, w tym określa środki naprawcze i dyscyplinujące.
4. Informuje nie rzadziej niż raz do roku Radę Nadzorczą o sposobie wypełnienia zadań ze szczególnym uwzględnieniem:
  - a. adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej,
  - b. oceny ryzyka oraz oceny funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności,
  - c. skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym podjętych środków naprawczych i dyscyplinujących,
  - d. zapewnienia niezależności Zespołowi Zarządzania Zgodnością i Zespołowi Audytu Wewnętrznego,
  - e. zapewnienia odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz koniecznych środków finansowych do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników komórki do spraw zgodności oraz audytorów wewnętrznych.

#### Rada Nadzorcza:

1. Sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Odpowiada za nadzór i coroczną ocenę adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, Zespołu Zarządzania Zgodnością oraz Zespołu Audytu Wewnętrznego.
3. Zleca bieżące monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej Komitetowi Audytu.

#### Komitet Audytu:

1. Wspiera Radę Nadzorczą przy wykonywaniu jej statutowych obowiązków.

2. Monitoruje:
  - a. proces sprawozdawczości finansowej,
  - b. skuteczność systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania Bankiem, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej,
  - c. wykonywanie czynności rewizji finansowej,
3. Kontroluje i monitoruje biegłego rewidenta i firmy audytorskie, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz Banku świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie.
4. Informuje Radę Nadzorczą Banku o wynikach badania oraz wyjaśnia, w jaki sposób badanie przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w Banku, a także jaka była rola Komitetu Audytu w procesie badania.
5. Dokonuje ocenę niezależności biegłego rewidenta oraz wyraża zgodę na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem w Banku.
6. Opracowuje politykę wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzenia badania.
7. Opracowuje politykę świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badania, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem.
8. Przedstawia Radzie Nadzorczej rekomendację, o której mowa w art. 16 ust. 2 rozporządzenia nr 537/2014, wskazującą m.in. firmę audytorską, której proponuje powierzyć badania ustawowe.

#### **Schemat organizacji linii obrony w ramach struktury organizacyjnej Banku**

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach (liniach obrony).
2. Na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku. Do zadań pierwszego poziomu należy przede wszystkim stosowanie mechanizmów kontrolnych, a także dokonywanie zgodnie z nadanymi obowiązkami monitorowania poziomego przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach pierwszej linii obrony poprzez ich bieżącą weryfikację lub testowanie.
3. Na drugi poziom składa się zarządzanie przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach i komórkach organizacyjnych niezależnie od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie oraz działalność Zespołu Zarządzania Zgodnością. Pracownicy drugiej linii obrony w ramach wykonywania obowiązków służbowych niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez monitorowanie pionowe (weryfikacja bieżąca i testowanie pierwszego poziomu przez drugi poziom) lub monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca i testowanie poziome w komórkach drugiego poziomu).
4. Na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego.

Schemat trzech linii obrony:

| Pierwsza linia obrony                                       | Druga linia obrony              | Trzecia linia obrony       |
|-------------------------------------------------------------|---------------------------------|----------------------------|
| Oddziały Banku                                              | Zespół Zarządzania Zgodnością   | Zespół Audytu Wewnętrznego |
| Komórki organizacyjne Banku wykonujące czynności operacyjne | Stanowisko Kontroli Wewnętrznej |                            |
|                                                             | Biuro Ryzyka Finansowego        |                            |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|  | Biuro                      Monitoringu<br>Należności i Zabezpieczeń<br><br>Biuro Zarządzania Ryzykiem<br>Kredytowym<br><br>Zespół Analiz Kredytowych<br><br>Zespół Weryfikacji Wartości<br>Zabezpieczeń<br><br>Zespół                      Zarządzania<br>Ryzykiem Operacyjnym<br><br>Zespół ds. Przeciwdziałania<br>Praniu Pieniędzy<br><br>Zespół Planowania i Analiz<br><br>Główny Księgowy |  |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

### **Funkcja kontroli**

1. Na funkcję kontroli składają się:
  - mechanizmy kontrolne,
  - niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
  - raportowanie w ramach funkcji kontroli.
2. Funkcja kontroli ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych. Obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
3. Bank zapewnia dokumentację systemu kontroli wewnętrznej, w szczególności poprzez:
  - rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi, systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
  - opis w formie matrycy kontroli, powiązania procesów uznanych za istotne z celami oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

### **Umiejscowienie, zakres zadań, niezależność Zespołu Zarządzania Zgodnością i Zespołu Audytu Wewnętrznego**

Zespół Audytu Wewnętrznego podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu Banku.

Zespół w sposób niezależny i obiektywny pełni funkcję zapewniającą oraz doradczą i wspomagającą, których celem jest ocena efektywności i monitorowania systemu kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem, a także przyczynia się do usprawnienia systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej i procesów zarządzania.

Szczegółowe obowiązki, zadania i zasady funkcjonowania Zespołu Audytu Wewnętrznego określa Karta Audytu. Do zadań należą w szczególności:

- opracowywanie propozycji i wdrażanie wewnętrznych procedur w zakresie kontroli wewnętrznej i audytu,
- sporządzanie rocznego i wieloletniego planu audytu na podstawie analizy ryzyka istotnych procesów funkcjonujących w Banku,
- kontrola zgodności działania poszczególnych jednostek i komórek organizacyjnych z przyjętą polityką Banku, planami, procedurami, przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi oraz zewnętrznymi, a także zasadami zarządzania ryzykiem w Banku,
- kontrola i ocena prawidłowości realizowanych zadań, sprawności organizacyjnej, celowości, gospodarności i rzetelności działania jednostek i komórek organizacyjnych Banku oraz wiarygodności informacji sporządzanych przez jednostki i komórki organizacyjne Banku,
- przeprowadzanie w jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku audytu procesów i kontroli doraźnych,
- bieżąca analiza materiałów z przeprowadzanych kontroli, opracowanie wniosków i ocen dotyczących wyników kontroli,
- projektowanie zaleceń pokontrolnych i kontrola ich wykonania,
- kontrola i ocena funkcjonowania systemów zarządzania ryzykiem w Banku oraz oceny adekwatności kapitałowej,
- ocena funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku,
- ocena struktury organizacyjnej Banku, podział odpowiedzialności i koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami i komórkami organizacyjnymi a także systemu obiegu dokumentów i informacji,
- wskazywanie ryzyka i zagrożeń interesów Banku,
- ustalanie przyczyn i skutków występujących nieprawidłowości i osób za nie odpowiedzialnych,
- sporządzanie okresowych sprawozdań z zakresu prowadzonej działalności i przedkładanie ich właściwym organom Banku,
- udział w posiedzeniach Zarządu, Rady Nadzorczej w sprawach związanych z systemem kontroli wewnętrznej, w tym zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub zarządzaniem ryzykiem,
- badanie prawidłowości przebiegu procesów biznesowych w Banku, organizacji procesów z punktu widzenia bezpieczeństwa oraz osiągania optymalnych wyników,
- weryfikacja bezpieczeństwa aktywów oraz oszczędnego i efektywnego wykorzystania środków pieniężnych i niepieniężnych oraz wszelkich zasobów Banku będących w jego posiadaniu,
- kontrola adekwatności i bezpieczeństwa systemu informatycznego,
- współpraca z zewnętrznymi organami kontroli w tym z KNF, Związkiem Rewizyjnym,
- opracowanie ocen realizacji zaleceń pokontrolnych wewnętrznych oraz organów kontroli zewnętrznej.

Do zadań Zespołu Zarządzania Zgodnością w szczególności należą:

- nadzorowanie, koordynacja i wykonywanie działań w ramach systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- opracowanie regulacji wewnętrznych Banku w zakresie ryzyka braku zgodności,
- dokonywanie identyfikacji i oceny ryzyka zgodności przez pomiar lub szacowanie tego ryzyka,

- monitorowanie wielkości i profilu ryzyka zgodności po zastosowaniu mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności,
- inicjowanie wprowadzania oraz rozwijania narzędzi wspomagających zarządzanie ryzykiem braku zgodności,
- wyznaczanie apetytu i tolerancji Banku na ryzyko braku zgodności,
- uczestniczenie w procesie wdrażania nowych produktów bankowych oraz wprowadzania zmian w produktach,
- dokonywanie przeglądu zmian przepisów prawa związanych z prowadzoną przez Bank działalnością,
- nadzorowanie terminowości wdrażania niezbędnych zmian w regulacjach wewnętrznych,
- sporządzanie okresowych raportów w zakresie ryzyka braku zgodności wraz z wnioskami dotyczącymi ograniczania ryzyka oraz działań korygujących,
- udział w posiedzeniach Zarządu, Rady Nadzorczej w sprawach związanych z systemem kontroli wewnętrznej, w tym zapewnianiem zgodności,
- wykonywanie zadań w zakresie anonimowego zgłaszania przez pracowników naruszeń prawa oraz obowiązujących procedur i standardów etycznych,

Niezależność Zespołu Audytu Wewnętrznego oraz Zespołu Zarządzania Zgodnością jest zapewniana poprzez:

- Zarząd Banku i Rada Nadzorcza zatwierdzają regulacje dotyczące funkcjonowania Zespołu Audytu Wewnętrznego oraz Zespołu Zarządzania Zgodnością.
- Osoba kierująca Zespołem Audytu Wewnętrznego oraz Zespołem Zarządzania Zgodnością mają zapewniony bezpośredni kontakt z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu Audytu.
- Osoba kierująca Zespołem Audytu Wewnętrznego oraz Zespołem Zarządzania Zgodnością uczestniczy w posiedzeniach Zarządu oraz Rady Nadzorczej w przypadku gdy przedmiotem posiedzenia są zagadnienia związane z systemem kontroli wewnętrznej, w tym zapewnianiem zgodności, audytem wewnętrznym lub zarządzaniem ryzykiem.
- Decyzję o zatrudnieniu i wypowiedzeniu umowy o pracę osoby kierującej Zespołem Audytu Wewnętrznego oraz Zespołem Zarządzania Zgodnością podejmuje Zarząd Banku za zgodą Rady Nadzorczej, po uprzednim wysłuchaniu tych osób przez Radę Nadzorczą.
- Określenie minimalnego wynagrodzenia Dyrektorów i pracowników Zespołu Audytu Wewnętrznego oraz Zespołu Zarządzania Zgodnością.
  - Wysokość wynagrodzenia zasadniczego Dyrektora Zespołu Audytu Wewnętrznego i Dyrektora Zespołu Zarządzania Zgodnością nie może być niższa niż 100% średniej arytmetycznej wynagrodzeń zasadniczych pracowników kluczowych w Banku Spółdzielczym Rzemiosła w Krakowie bez wynagrodzenia zasadniczego Zarządu Banku.  
Wynagrodzenie zasadnicze Dyrektora Zespołu Audytu Wewnętrznego i Dyrektora Zespołu Zarządzania Zgodnością zatwierdza Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego Rzemiosła w Krakowie.
  - Wysokość wynagrodzenia zasadniczego pracowników Zespołu Audytu Wewnętrznego i Zespołu Zarządzania Zgodnością nie może być niższa niż 70% średniej arytmetycznej wynagrodzeń zasadniczych pracowników kluczowych w Banku Spółdzielczym Rzemiosła w Krakowie bez wynagrodzenia zasadniczego Zarządu Banku.
- Wynagrodzenie zmienne osób kierujących komórką audytu oraz do spraw zgodności przyznawane jest za osiągnięcie celów wynikających z pełnionych funkcji i nie jest

uzależnione od wyników finansowych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.

### **Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej, dokonywanej przez Radę Nadzorczą**

Rada Nadzorcza Banku dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, Zespołu Zarządzania Zgodnością oraz Zespołu Audytu Wewnętrznego na podstawie:

- opinii Komitetu Audytu zawierającej ocenę i rekomendacje wypracowane dla Rady Nadzorczej oraz oceny ryzyka nadzorowanych procesów i obszarów,
- okresowych raportów Zespołu Audytu Wewnętrznego oraz Zespołu Zarządzania Zgodnością,
- informacji Zarządu, w tym ze szczególnym uwzględnieniem:
  - skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia nieprawidłowości, w tym podjętych środków naprawczych i dyscyplinujących,
  - zapewnienia niezależności Zespołowi Audytu Wewnętrznego oraz Zespołowi Zarządzania Zgodnością,
  - zapewnienia odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz koniecznych środków finansowych do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników Zespołu Audytu Wewnętrznego oraz Zespołu Zarządzania Zgodnością,
- ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta,
- ustaleń wynikających z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje,
- istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, ocen i opinii dokonywanych przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.

Sporządziła: Iwona Fluder  
Kraków, 2025-06-18